

משניות פסחים - פרק א' אור לארבעה עשר - משנה ו' - ז' דף יד. טו:

משנה ו' (דף יד.) רבי חנינא סגן הפהנים אומר, [נקט לה משום סיפא, דקתני (להלן במשנה ז') "מדבריהן למדנו ששורפין תרומה טהורה כו"י. - רש"י] **מימיהם של פהנים לא נמנעו מלשרף את הבשר שנטמא בולד הטמאה** שהוא שלישי לטומאה (עי' בהערה²) **עם הבשר שנטמא באב הטמאה,** שהוא ראשון לטומאה, **אף על פי שבשעת שריפתן נוגעים שני החתיכות זה בזה,** ונמצא שמוסיפין טמאה על טמאתו שגורם השלישי לטומאה להיות שני לטומאה.³

הוסיף רבי עקיבא ואמר, [אינו חולק על רחסגה⁴ כ' אלא הוא מוסיף על דבריו] ש- **מימיהם של פהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנטמא בטבול יום** [טבול יום דינו כשני לטומאה⁵ ועושה שלישי לטומאה בנגיעתו], נמצא האי שמן ע"י נגיעת טבול"י ה"ל שלישי לטומאה. ולא נמנעו מלהשתמש שמן כזה להדליקו **בגור** (בתוך ה"לייכטער") שנעשה ממתכת⁶, אפי' היכא שהנר שנטמא בטמא מת, כלומר הנר ("לייכטער") נגע באדם, שנגע במת. וכיון שהאי אדם (שנגע במת) ה"ל אב הטומאה, הנר של מתכת שנגע באדם הזה, ונטמא ממנו, טמא ג"כ במדריגת אב הטומאה, מחמת הכלל של "חרב הרי הוא כחלל" (עי' מש"כ לעיל בהערה על מילת "מתכת"), ולא

^א **דקשה לרש"י איך זה שייך כאן למשנתנו ולמס' פסחים?** לכן תי' שהיה אגב מה ששינוי להלן במשנה ז'. ועי' שם בהערה מש"כ על הא דקתני, "מדבריהם למדנו" שיש סוגיא ארוכה מה היתה כוונתו של ר"מ, ורש"י נקט כאן לפרש כהפשטות, שר"מ הביא ראיה ממה שאמר ר' חנינא סגן הכהנים, ממילא היה צריך רבי שסידר את המשניות להביאו קודם לכן.

^ב **אע"ג דזולד הטומאה שני לטומאה הוא.** ביאר הגמ' (דף יד.) דע"כ צ"ל דאיירי ר' חנינא בבשר שנטמא בוולד וולד הטומאה שהוא שני, ונעשה שלישי. דאי נגע רק בוולד הטומאה ונעשה שני, א"כ אפי' אם חזר ונגע עם הבשר שנטמא באב הטומאה שהוא ראשון לטומאה, עדיין שני הוא ומה הוספת טומאה יש כאן? אלא ע"כ איירי שנטמא בוולד וולד שהוא שלישי וחזר ונגע בראשון, נמצא שלישי נעשה שני לטומאה.

^ג **הקשו בגמ' (דף יד.) הרי מן התורה אין אוכל מטמא אוכל, א"כ מה הוספת טומאה איכא, ומה החשש?** ותי' הגמ' בשלמא לאביי, ולרב אדא בר אבהה משמיה דרבא, שאע"פ שמבואר בפסוק שאצל חולין אין אוכל מטמא אוכל, אבל בקדשים אוכל מטמא אוכל (דילפ' מנבואת חגי בפרק ב', לחם וזניד יין ושמן), שפיר, דמתני' בקדשים איירי. אבל אליבא דרבינא משמיה דרבא, האמר אפי' בקדשים אין אוכל מטמא אוכל, צריך לאוקים משנתנו דאיירי בתרומה מדרבנן, ומהעדוהו של רחסגה⁴, כ, חזינן שמותר להוסיף טומאה על טומאה מדרבנן בשעת שריפה.

^ד **נקט התנא לשון "נפסל", דכל שאין כוחו לטמא עוד, לא נקרא טמא אלא פסול.** וכיון שאין רביעי לטומאה בתרומה (אלא בקדשים), האי שמן אין כח עוד לטמא לכן נקרא "פסול" (רמב"ם).

^ה **חוצ' ממה ששינונו** (הובא להלן סוף יד.): כל הפוסל את התרומה (כלומר שני לטומאה) מטמא משקין להיות תחילה (להיות ראשון לטומאה) - שהוא אחד מ"ח דברים שגזרו ב"א דמס' שבת, שגזרו דכל מקין שנטמאו נעשו ראשון לטומאה אפילו נטמא משני לטומאה) חוצ' מטבול יום, שאינו עושה ראשון (אלא שלישי).

וטבולי יום, אחר טבילתו מותר לאכול מעשר שני, ומשהעירב שמשו הותר בתרומה וקדשים. אבל טבול"י שעדיין מחוסר כפרה (כגון בטומאה היוצא מגופו שצריך עוד להביא קרבן בבוקר) כה"ג עדיין אסור בתרומה וקדשים עד שהביא את קרבנותיו שעדיין לא נגמר טהרתו עד שהביא קרבנו.

^ו **שהרי הקשה הגמ' (סוף דף יד.), מה הוספת ר"ע על דברי ר' חנינא,** שהרי שמן שנפסל בטבול יום הוי שלישי לטומאה, ואם נגע בנר (כלי) שנטמא בטמא מת (היינו אדם שנג במת ונעשה אב הטומאה) א"כ נעשה הכלי ראשון לטומאה, ואם נגע שלישי בראשון נעשה כשני לטומאה, וזהו אותו דבר שהעיד ר' חנינא, ומה הוספת חידוש יש בדברי ר"ע? ותי' הגמ' "אמר רב יהודה הכא בנר של מתכת עסקינן, דרחמנא אמר "בחלל חרב", חרב הרי הוא כחלל, והויא ליה אב הטומאה, וקסבר (ר"ע), ע"י הכלל, של: חרב הרי הוא כחלל) שלישי מותר לעשותו ראשון". ומשם למדנו נר שנטמא בטמא מת, אם הוא של מתכת, אין נעשה הכלי ראשון לטומאה, אלא הרי הוא אב הטומאה, באותו מדריגה של הדבר שהוא נגע בו, א"כ הכא למדנו, שאפי' מותר להוסיף טומאה, שהשלישי לטומאה מותר לטמאותו להיות ראשון לטומאה.

משניות פסחים - פרק א' אור לארבעה עשר - משנה ו' - ז' דף יד. - טו:

נמנעו מלעשות דבר כזה, אף על פי כשנותנים השמן שהיה שלישי לטומאה בנר שהוא אב הטומאה, גורם את השמן מלהיות שלישי לטומאה לראשון לטומאה, ונמצא שמוסיפין טמאה על טמאתו שהלך ב' מדריגות משלישי לטומאה לראשון לטומאה, אפ"ה התירו דסוכ"ס היה טמא כבר.¹

¹ נמצא בדברי ר"ע הוא מוסיף ג' דברים: א) שהתירוהו להעלות טומאה בשעת שריפה אפי' ב' דרגות (לא רק משלישי לשני, כרחסגה"כ, אלא אפי' משלישי לראשון. ב) שהתירו לטמא אפי' דבר שהיה עליו שם "פסול", להיות טמא, משא"כ בעדות של רחסגה"כ הוסיפו טומאה על בשר שהיה כבר היה שם טומאה עליו, שהרי בקדשים השלישי "טמא" הוא, שעושה רביעי לטומאה (משא"כ שלישי לתרומה אינו עושה רביעית, לכן הוא רק "פסול"). ג) ועוד דבעדות של רחסגה"כ ליכא טומאה מדאו' אלא מדרבנן (עכ"פ לרבינא), שאין אוכל מטמא אוכל, משא"כ בעדותו של ר"ע יש הוספת טומאה מן התורה.

משניות פסחים - פרק א' אור לארבעה עשר - משנה ו' - ז' דף יד. טו:

משנה ז': (דף יד.) **אָמַר רַבִּי מַאִיר, מְדַבְּרֵיהֶם לְמַדְנָה, מַר' חֲנִינָא סֵגַן הַכֹּהֲנִים וְגַם ר"ע (ע"י בהערה לעיל מזה) שְׁשׂוּרְפִין תְּרוּמָה טְהוּרָה יַחַד עִם הַטְּמֵאָה בְּפֶסַח.** היינו בשעה שישית שהוא זמן הביעור בערב פסח. דהואיל

^ח יש נדון בגמ' (מדף יד. - טו:) מה היתה כוונתו של ר"מ כשהוא אמר "מדבריהם למדנה", מאיזה דבריו כיוון ר"מ, שמשם איכא למילף שמותר לשרוף תרומה טהורה עם הטמאה בערב פסח, כיון שהוא אז שעת הביעור והחמץ אסור מדרבנן, לכן מותר לטמאות אותה בשעת השריפה, כשנוגעים זה אז זה אע"פ שאינו אסור אלא מדבריהם? [ובשעה שביעית שהוא אסור מדאו' איתא בגמ' להלן בדף טו: שאמר ר' יוחנן בכה"ג כו"ע מודה (אפי' ר' יוסי) ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בערב פסח, אבל לא מסיק הגמ' שם להביא רא' לזה (ע"י בהמשך)].

הצדדים: מצד אחד מן הסברא לומר שכונת ר"מ היתה למילף מר' חנינא סגן הכהנים ור"ע, שהובאו דבריהם כאן במשנתנו. דאלת"ה קשה למה סידרם רבי כאן במשניות דמס' פסחים כשהם מדברים אודות טומאה וטהרה? הרי לכאו' לא שייך זאת לכאן כלל? אבל אי נימא כהפשטות שהם כהקדמה לדברי ר' מאיר, שמהם הוא יליף את דינו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בערב פסח בשעת הביעור אז ניחא.

אולם מצד השני, אם ילפי מדבריהם לכאן, יש להקשות (כמו שהקשה הגמ' סוף דף יד: וכן להדיא בדברי ר' יוסי בברייתא סוף טו. כשהוא בא לחלוק על דינו של ר"מ) שלכאו' אין הנדון דומה לראי', שהרי אנו רוצים ללמוד משם לכאן, שמותר לשרוף תרומה טהורה, ביחד עם התרומה טמאה בערב פסח בשעת הביעור, אע"פ שבשעת השריפה הן נוגעין זה בזה, וע"י נגיעתן התרומה טהורה נטמאת. אבל "מדבריהם" של ר' חנינא (ור"ע) מבואר, שהם סברי, שמותר רק **לתוסיף** טומאה על טומאה, אבל לא לטמאות דבר לכתחילה (כמו שאמר ר"מ שמותר לעשות בערב פסח)? דהיינו: לרחסגה"כ מותר לגרום שהשלישי לטומאה נעשה שני לטומאה, ולר"ע מותר לגרום, שאפי' שלישי לטומאה נעשה ראשון לטומאה, א"כ איך מביאין רא' משם, שמותר אף לטמאות תרומה טהורה להיות טמא לכתחילה כשנוגעים זה את זה בשעת השריפה?

ולפי' הגמ' סוף יד: רצה לחדש (וכן הוא שיטת ר' יוחנן בדף טו:), שלעולם הראי' היינו מדברי ר' חנינא סגן הכהנים כנ"ל [והראי' היינו מר' חנינא דוקא ולא מר"ע, אע"ג ש"מדבריהם" שהוא לשון רבים משמע שילפינן משניהם? והגמ' ריש דף טו. כבר הרגיש בזה. (ואולי י"ל הכוונה, שבאמת גם ר"ע מודה לדברי ר' חנינא, רק הוא מוסיף על דבריו, לכן י"ל "מדבריהם", היינו מה "שמבואר ששניהם סברי", אבל העצם ראי' היינו מר' חנינא)].

והגמ' מחדש, שר' חנינא סגן הכהנים איירי בראשון לטומאה- מדאו' [כגון בשר שנגע באב הטומאה], שנגע בשלישי לטומאה- שהוא מדרבנן [כגון בשר קדשים (שלישי) שנטמא בכלי (שני), שהיה נטמא במשקה טמאים (ראשון) שהיה נטמא משרץ (אב), ומן התורה אין אוכלים ומשקים מטמאין את הכלי, רק חכמים גזרו שיטמאו משום משקים של זב- רש"י יד: סוף ד"ה נימא. א"כ האי משקין שנגע בכלי, מן התורה אינו מטמא את הכלי, א"כ כששוב נגע הכלי בבשר קודש, גם אין הבשר טמא מדאו' אלא מדרבנן. (ורש"י סוף טו: ד"ה ורבי יוסי, מפרש ההיכ"ת באופן אחר קצת, דאיירי בבשר קודש (שלישי), שנגע במשקין (שני), שנגע בכלי (ראשון) שנגע בשרץ (אב)- וע"י מהרש"א בדף טו: על רש"י שם, לפרש למה נקט באופן זה דוקא]].

ולפי' כך היתה הראי' של ר"מ מר' חנינא. כשם שמצינו מדברי רחסגה"כ שמותר לשרוף שלישי לטומאה שהוא רק טמא **מדרבנן**, (ומדאו' טהורה היא לגמרי) יחד עם הראשון לטומאה (שהוא טמא מדאו'), ואין זה רק הוספת טומאה בעלמא, אלא טומאה לכתחילה, ה"ה מותר לשרוף תרומה טהורה בשעה שישית שהוא רק אסור מדרבנן יחד עם תרומה טהורה, אע"פ שמטמאין אותה לכתחילה. שהרי מצינו מדברי ר' חנינא, בזה שהדבר טמא מדרבנן סגי לטמאותה מדאו', ה"ה תרומה שאסור מדרבנן סגי לטמאותה מדאו'.

ולפי מהלך זו נמצא שלדברי ר"מ המתיר לשרוף תרומה טהורה עם הטמאה, **דוקא משעה שישית ואילך** שהוא כבר אסור מדרבנן, אבל לפני זה כגון בשעה ארבע וחמש ודאי אסור.

ופרש"י דאין זה ממש טומאה לכתחילה (דהיינו שמטמאין טומאה דרבנן עם טומאה דאו', דבאופן זה ליכא היתר, שהרי כתיב "משמרת תרומותי"). אלא מבואר בגמ' שמן התורה אין אוכל מטמא אוכל (כמבואר בגמ' לעיל סוף יד. עכ"פ לדברי רבינא שאין אוכל מטמא אוכל כלל. וע"י רש"י סוף דף טו: סוף ד"ה ר"י לטעמיה) א"כ נמצא שמדברי ר' חנינא מבואר, כשם שמותר לטמאות טומאה מדרבנן עם טומאה מדאו' ע"י נגיעת אוכל זה בזה, כך מותר לשרוף תרומת חמץ טהורה שאסור מדרבנן בשעה שישית עם תרומה טמאה, ע"י נגיעת אוכל זה בזה, אע"פ שע"ז מטמאין את התרומה טהורה.

משניות פסחים - פרק א' אור לארבעה עשר - משנה ו' - ז' דף יד. טו:

והקשה הגמ' על מהלך זו (סוף טו): מאי קאמר ר' יוסי אינה היא המדה, מדה ומדה היא? ופרש"י וז"ל אי הכי - דרבי מאיר מדרבי חנינא יליף, אמאי אינה היא המדה, מדה ומדה היא? דהא בשש איכא איסורא דרבנן על הטהורה כי התם דאיכא טומאה דרבנן, והא ר' יוסי לא שני ליה בין שם טומאה לשם איסור, דהא אמרת (ר' יוחנן) דמודה רבי יוסי (לר"מ) בשבע (ששופרין תרומה טהורה עם טמאה יחד) הואיל ואיכא איסור דאורייתא (ליהנות מתרומת חמץ מחצות ואילך), ואע"פ דליכא עלה (בשעה שביעית) שם טומאה, אלמא לא שני ליה (בין טומאה לאיסור), וכיון דלא שני ליה, שפיר יליף רבי מאיר מדרבי חנינא דאמר דמטמאין טומאה מדרבנן בטומאה דאורייתא, הכא נמי מטמאין איסור דרבנן בטמא טומאה דאורייתא?

ותי' הגמ' "אמר רבי ירמיה, הכא בבשר שנטמא במשקין שנטמאו מחמת שרץ. ואזדא רבי מאיר לטעמיה ורבי יוסי לטעמיה. רבי מאיר לטעמיה, דאמר, טומאת משקין לטמא אחרים דרבנן. ורבי יוסי לטעמיה, דאמר, טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא." ופרש"י "ואזדא ר' מאיר לטעמיה - דאמר משקין אין מטמאין אחרים ואפילו אוכלין אלא מדרבנן, והוה ליה מדאורייתא טהור מעליא, ושרפי ליה בהדי בשר שנטמא באב הטומאה דטמא מדאורייתא, וגבי תרומה טהורה בשש דאיכא נמי איסור דרבנן עלה לא שניא (ושורפין יחד עם הטמא). [לכן שפיר הביא ר"מ ראי' מר' חנינא לדבריו, דשם מטמאין טמא דרבנן עם דאו', ה"ה מטמאין איסור דרבנן עם טומאה דאורייתא]. ורבי יוסי לטעמיה - דמשקין טימאוהו ובשר זה מדאורייתא הלכך אינה היא מן המדה (ואין להביא ראי' מציוור דר' חנינא סגן הכהנים) דטמא וטמא הוא". [דהיינו שאם משקין מטמאין דאו', א"כ המשקין היה מטמא את הבשר מדאו', ממילא ס"ל לר' חנינא שמוותר לטמאות יחד עם הראשון שאין זה אלא כמוסיפין טומאה על טומאתו ששניהם לעולם היו טמאין מדאו', ממילא אין יכול להביא ראי' לכאן לתרומה טהורה ערב פסח שאינו אסור אלא מדרבנן, שמוותר לשורפה ולטמאותה יחד עם טמאה.]

ועוד קשה על מהלך זו, למה הביא ר' יוסי בטענתו (כשבא לחלוק על ר"מ), את המחלוקת ר"א ור' יהושע בסוף משנתנו בנוגע תרומה תלויה וטמאה (במס' תרומות) דמה זה שייך לכאן? וכך הקשה הגמ' להלן סוף טו: על שיטה זו, "אי הכי מאי מודה"? ותי' הגמ' "הכי קא"ל ר' יוסי לר"מ, אפי' לר' יהושע דמיקל, כי מיקל בתלויה וטמאה אבל בטהורה וטמאה לא". ופרש"י שם וז"ל "הכי קאמר ליה - הא דקא ילפת מדרבי חנינא אינה היא מן המדה כדמפרש לקמיה (והבאנו לעיל), ואפילו לרבי יהושע נמי דשמעינן ליה דמיקל טפי גבי חבית דקאמר יטמאנה ביד (כדי שלא להפסיד את החלוין) מודה בשריפה בפסח דאין שורפין (יחד עם הטמא) דהתם משום הפסד חולין הוא (הקילו). וכי איכא למימר דמיקל בשריפה, בתלויה וטמאה הוא דאיכא למימר דמיקל, כדשמעינן ליה גבי חבית שנוול לה ספק טומאה דאמר יגלנה, ותנא (אם אופן של) גרמא (כמבואר במס' תרומות פ"ח מ"ח), והוא הדין (אופן שמוותר לטמא) בידיים (שם) במשנה טו, אבל בטהורה (וטמאה) ליכא למימר דמיקל?"

וריש לקיש משום בר קפרא (ריש טו). נקט אופן אחר לפרש כוונת ר"מ "מדבריהם למדנו". שאין הכוונה למאי דקתני במתני' לעיל מזה על ר' חנינא סגן הכהנים ור"ע (שהוא הפשטות כנ"ל), אלא כוונת "מדבריהם" היינו "מדברי סופרים", וכוונתו ממחלוקת ר"א ור' יהושע במקום אחר לענין תרומה טהורה ותרומה טמאה (במס' תרומות פ"ח מ"ט) דתנן: חבית של תרומה שנשררה בגת העליונה, ותחתונה חולין טמאין, מודה רבי אליעזר ורבי יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה - יציל (ואסור להביא כלים טמאין, ולטמאות את הטהורה כדי להציל את החולין). ואם לאו (כגון שאין לך כלים טהורים כלל, או אין לך אופן להצילו), רבי אליעזר אומר: תרד ותטמא, ואל יטמאנה ביד. (דגם בכה"ג איכא משום "משמרת תרומות") רבי יהושע אומר: אף יטמאנה ביד. כיון דסוף סוף הולך לאיבוד, ליכא "משמרת תרומת" ומותר לטמאותו ביד (לאפוקי גרמא כציוור א' של הגמ' שם ובמשנה ח' שם) ולהביא כלים טמאים, כדי להציל שלא ירד לבור התחתון, ולפסול גם את החולין.

וכיון דקיי"ל, מחלוקת ר"א ור' יהושע, הלכה כר' יהושע בטהרות, א"כ ממחלוקותן שהם חולקים אם מותר לטמא תרומה טהורה בידיים או לא, במקום שממ"נ הולך לאיבוד, ור' יהושע דקיי"ל כוותיה אומר שהוא מותר, אפשר ללמוד ה"ה לכאן, ערב פסח בשעה שישית כיון שהתרומה טהורה ממ"נ הולך לאיבוד (שאחר חצות אסור בהנאה אפי' מדאו'), מותר לטמא אותה בידיים עכשיו, ולשורפה יחד עם תרומה טמאה אע"פ שע"ז מטמאין אותה בידיים.

ולפי מהלך זה נמצא שלדברי ר"מ המתיר לשרוף תרומה טהורה עם הטמאה, לאו דוקא משעה שישית ואילך אלא ה"ה לפני זה, כיון דסוף סוף הולך לאיבוד, ה"ה משעה ארבע וחמש, דאין זה מקושר דוקא לשעה שישית (כמהלך א' של הגמ' הנ"ל).

ולפי מהלך זה נוחא, למה הביא מתני' מחלוקת ר"א ור' יהושע (בסוף המתני' בדברי ר' יוסי, ומודים ר"א ורבי יהושע כו' על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה כו') שלכאו' מה שייך ר"א ור"י לכאן? שלפי הנ"ל שזאת היה כוונת ר"מ, שמדבריהם למדנו היינו מדרבי ר"א ור"י במס' תרומות פ"ח מ"ט, שהתיר ר' יהושע לטמאות בידיים היכא שהולך לאיבוד, וה"ה לכאן בערב פסח. ועל זה פליג ר' יוסי, שבציוור של משנתנו בערב פסח בשעת שישית, אפי' ר' יהושע מודה ששורפין תרומה טהורה לעצמה ותרומה טמאה לעצמה,

משניות פסחים - פרק א' אור לארבעה עשר - משנה ו' - ז' דף יד. טו:

בשעת זמן הביעור, כבר יש איסור אכילה והנאה מדרבנן, מותר לשורפה יחד עם הטמאה (ועי' לעיל בהערה ליתר ביאור, שיש ב' מהלכים לפרש כוונת דברי ר"מ, ומאיפה היה למד את דינו). **אמר לו רבי יוסי, אינה היא המדה.** ר"ל אי אתה יכול ללמוד את זו מדבריהן. (ועי' לעיל בהערה ליתר ביאור, שיש ב' מהלכים לפרש את דבריו).

ומודים רבי אליעזר ורבי יהושע, ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה היינו תרומה טהורה וטמאה, אפי' בשעת הביעור. **על מה נחלקו, ר"א ור"י על התלויה ועל הטמאה,** (פרק ח' מס' תרומות משנה ח') **שורבי אליעזר אומר, תשרף זו לעצמה וזו לעצמה, ורבי יהושע אומר, שתיהן פאחת,** דעל תרומה תלויה, לא נאמרה "משמרת תרומתי", אבל כאן בציוור של משנתנו אפי' ר' יהושע מודה ששורפין שניהם זו לעצמה וזו לעצמה. (ועי' לעיל בהערה ליתר ביאור, שיש ב' מהלכים לפרש מה שייך מחלוקת ר"א ור"י לכאן, ולמה הביאו ר' יוסי את דבריהם).

ואינו יכול לשרוף אותן יחד, ואינו דומה להתם שהתיר ר' יהושע לטמאות בידים, דהתם איירי דאיכא הפסד מרובה ורק בכה"ג התיר ר' יהושע (תי' של הגמ' בדף טו:). משא"כ הכא דליכא הפסד מרובה לשרוף הטהורה והטמאה בפני עצמו לא התיר ר' יהושע.

ואז מסיים ר' יוסי, על מה נחלקו ר"א ור"י על התלויה ועל הטמאה כמבואר שם פ"ח מ"ח, אבל בטהורה וטמאה לא פליגי שאפי' ר' יהושע מודה. [ואע"ג שבאמת הם פליגי שם במ"ט בטהורה וטמאה, כבר חילק הגמ' דדוקא התם דאיכא הפסד מרובה, אבל באופן דליכא הפסד מרובה כגון הכא, בזה לא פליגי אלא כר"ע מודה שאין מטמאין את התרומה טהורה בידים. (שם תי' של ההוא סבא)] **ולפי מהלך זו א"צ לדחות** דר' חנינא סגן הכהנים איירי בטומאת ראשון דאו' וטומאת שלישי **דרבנן** (כנ"ל), אלא כפשוטו, דאיירי שמותר לשרוף שלישי לטמאה מדאו', עם בשר שהוא ראשון לטמאה, ואתי לאשמוענין דמוסיפין טמאה על טמאתו. **רק לפי מהלך זו קשה, למה הביא משנתנו דברי רחסנה"כ ור"ע כאן,** לכאו' לא שייך למשתנו כלל? ותי' רש"י (בד"ה ארשב"ל) "והאי עדות דר' חנינא ור"ע לא שייך גבי פסח, ואידי דבעי לאורי ששורפים קדש טהור עם הטמא (היכא שהולך לאיבוד) נקט לה" (נמי מה שהם סברי ששורפים טמא עם טמא אע"פ שמוסיפין טמאה על טמאתו).

והקשה הגמ' (ר"א על ר' נחמן סוף דף טו.) על מהלך זו מבריייתא שהביא את דברי ר' יוסי (על מתני' האמר "א"ר יוסי אינה היא המדה") ביתר ביאור, ומדבריו מבואר להדיא שהוא הבין כוונת ר"מ להביא ראי' מר' חנינא סגן הכהנים ומר"ע (כמהלך א' שהבאנו בגמ' סוף יד:) ולא כמהלך של ריש לקיש משום בר קפרא?

ותי' ר' נחמן (ריש טו:) שר' יוסי טעה בדברי ר"מ, שהוא סבר שכונתו להביא ראי' מר' חנינא ומר"ע. ואמרו לא, שלעולם כוונת ר"מ היה כמו שאמרנו להביא ראי' מר' יהושע בפ"ח דתרומות. וגם על זה השיב ר' יוסי שאין זה מן המדה, שרק בתלויה וטמאה פליגי ר"א ור"י (שם תרומות פ"ח מ"ח "חבית של תרומה שנולד בה ספק טמאה"), אבל כאן בתרומה טהורה וטמאה אפי' ר' יהושע מודה שאין שורפין יחד. והא דמצינו שהתיר ר' יהושע לטמא תרומה בידים היכא שממ"נ הולך לאיבוד (שם משנה ט'), התם שאני שיש הפסד מרובה, שאם לא יעשה כן יפסיד כל החולין, משא"כ הכא בערב פסח, אע"ג דגם הכא איכא פסידה שצריך לשרוף הטהורה והטמאה כל אחד בפני עצמו וממילא צריך להוסיף בעצים, אין זה אלא הפסד מועט, ורק בהפסד מרובה התיר ר' יהושע.

והא דפליגי ר' יוסי על ר"מ, שאמר "אינה היא המדה" ואין שורפין יחד. א"ר יוחנן (דף טו:) שהם פליגי רק קודם חצות שאינו אסור אלא מדרבנן, אבל בשעת שביעית, היינו אחר חצות שיש על חמץ איסור דאו' ליהנות ממנו, אז אפי' ר' יוסי מודה ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה יחד, כיון שיש על התרומה אז איסור דאו' ליהנות ממנו, בכה"ג אפי' ר' יוסי שמותר לשורפן יחד, דליכא אז "משמרת תרומותי". כמו שפרש"י (סוף ד"ה מחלוקת בשש"), אבל בשבע שנאסרה כבר מן התורה אין לך טמאה גדולה מזו, ודברי הכל אף לר' יוסי שורפין. והגמ' רצה להביא ראי' לזה ממה דסבר ב"ה (הובא בבריייתא ריש טו:) דשורפין פיגול ונותר יחד עם טמא, הרי מבואר הא דיש איסור דאו' של פיגול ונותר מתיר לשורפה יחד עם הטמא. והגמ' מדחה הראי' דסוכ"ס יש על פיגול ונותר גם טמאה מדרבנן, משא"כ הכא בתרומה טהורה ערב פסח, אפי' אחר חצות שאסור מדאו', הואיל ואין עליה שם טמאה אפשר ס"ל לר' יוסי שלא מטמינן ליה.

ובאמת הרי זה תלוי איך היה מפרש דברי ר"מ "מדבריהם למדנן" אם היה מר' חנינא סגן הכהנים, הרי מבואר בגמ' דף טו: דדברי ר' יוחנן, שרק בשעת ביעור (שעה ששית) שהוא אסור מדרבנן, מותר לשורפן יחד, אבל אם מפרש כריש לקיש משום בר קפרא שילפינן מר' יהושע, דכל שהולך לאיבוד מותר לטמאותה ביד, א"כ לאו דוקא בשעה שישית אלא ה"ה בשעה ארבע וחמש (וגם הבאנו חילוק זה לעיל בהערה).